

»Vi har gått miste om ett kvinnligt perspektiv«

En jämlikare forskarvärld leder till en bättre sjukvård. Män har inte alltid tänkt tanken att det kan finnas skillnader mellan mäns och kvinnors sjukdomar, vilket har medfört att kvinnor ofta behandlats utifrån manliga funktioner.

Det säger professor Harriet Wallberg Henriksson, huvudsekreterare för medicin vid Vetenskapsrådet med inflytande över 2,5 forskningsmiljarder att fördela.

Hon anser att mansdominansen i forskar- och vetenskapvärlden har lett till att vi gått miste om ett kvinnligt, medicinskt perspektiv.

Hjärtsjukdomar är ett exempel där kvinnor inte alltid fått adekvat behandling. Alkoholism en annan.

Harriet Wallberg Henriksson, som var KIs första kvinnliga dekanus, säger, att det vid utprovning av nya läkemedel kan finnas stora variationer på mäns och kvinnors sätt att reagera.

– De texter och dosrekommendationer som finns i Fass är generella, men studier visar att män och kvinnor kan reagera mycket olika på ett och samma läkemedel, något som man hittills inte tänkt på eller tagit hänsyn till.

Målet är dock att individ- och inte

»Män stödjer män i forskarvärlden«

II – Fördelningen av Nobelprisen avspeglar maktförhållanden i forskarvärlden. Män stödjer män, män ser män, säger jämställdhetsminister Margareta Winberg, som tagit del av siffrorna över antalet kvinnliga respektive manliga Nobelpristagare, i en allmän kommentar:

– Under de år som gått sedan det första Nobelpriset delades ut kan jag konstatera att priset följt de strukturer som styr samhället i övrigt, det vill säga att män är överordnade och kvinnor underordnade, säger Margareta Winberg

– Jag har svårt att tro att endast en halv procent av mänsklig visdom finns hos det ena könet. Det var länge sedan tron på en könsneutral, upphöjd och oberoende vetenskap var allenarådande. Det är kanske hög tid att börja debattera den synen? säger hon.

– Jag tycker det vore intressant att få mer uppmärksamhet på hur forskningsanslagen fördelas mellan könen.

Gunnel Åhlander
frilansjournalist

könsanpassa alla mediciner. Harriet Wallberg Henriksson berättar om och ger exempel från sin egen forskning om diabetes, som ibland visat helt olika kvinno- och mansperspektiv.

– Så länge inte kvinnor finns med i medicinska grupperingar går vi självklart miste om det perspektiv som en blandad grupp skulle kommit fram till. Samma skulle gälla om kvinnorna hade dominerat forskningen.

– Det är belagt att jämlika grupper och arbetsplatser är mest framgångsrika och fungerar bäst. Om det finns en dominans av män eller kvinnor blir diskussionerna och sättet att se alltför enkelspårigt.

Men hon pekar på positiva inslag i utvecklingen och nämner det genusmedicinska centrum, som håller på att utvecklas vid KI, ett institut som beskyllts för att inte ta det kvinnliga forskarperspektivet på allvar.

– Centret kommer att spegla den samlade, tvåkönade vetenskapen, säger Harriet Wallberg Henriksson.

– I framtiden kommer vi att kunna tillrättalägga det vi missat på grund av kvinnornas frånvaro i forskningen. Eftersom män oftast enbart haft med andra män i sina kliniska studier – ja, de har glömt bort halva befolkningen i sitt arbete – har kvinnor ofta behandlats utifrån manliga funktioner. De hålen kommer vi att kunna fylla igen i framtiden.

Vad gäller antalet Nobelpris i medicin som hittills gått till kvinnor – sex av 176 – anser hon inte att den siffran tyder på diskriminering.

– Siffran är inte förvånande, säger hon. Egentligen är det rätt fantastiskt att

FOTO: JAN HÅKANSSON

»I framtiden kommer vi att kunna tillrättalägga det vi missat på grund av kvinnornas frånvaro i forskningen«, säger Harriet Wallberg Henriksson, huvudsekreterare för medicin vid Vetenskapsrådet.

kvinnor fått ett antal pris med tanke på att Nobelprisen bygger på upptäckter långt tillbaka i tiden. Men låt oss gå 20 år framåt. Då bör vi kunna se en relevant ökning.

Senast en kvinna fick ett Nobelpris i medicin var 1995. Nobelpris i fysik respektive kemi gick senast till kvinnor i början på 1960-talet.

Gunnel Åhlander
frilansjournalist

Mellan åren 1901–2001 har 739 Nobelpris delats ut:

166 Fysikpris, varav 2 gått till kvinnor.

139 Kemipris, varav 3 gått till kvinnor.

176 Medicinpris, varav 6 gått till kvinnor.

99 Litteraturpris, varav 9 gått till kvinnor.

109 Fredspris, varav 10 gått till kvinnor.

50 Ekonomipris, varav inget gått till kvinnor (Obs: ekonomipriset är inget genuint Nobelpris)

I samtliga församlingar för alla Nobelprisen sitter 387 män och 37

kvinnor. I de inflytelserika kommittéerna för Nobelprisen i medicin, fysik, kemi och litteratur finns 25 ledamöter. En av dem är kvinna (i Svenska Akademien).
Källa: respektive pris' kansli.

Följande kvinnor har fått Nobelpriset i medicin:

Gerty Theresa Cori, 1947

Rosalyn Yalow, 1977

Barbara McClintock, 1983

Rita Levi-Montalcini, 1986

Gertrude B Elion, 1988

Christiane Nüsslein-Volhard, 1995

Läs mer om Nobelprisen på www.nobel.se och www.nobel.no